

Messadi per la radunanza communal da venderde, igls 7 da matg 2021

Stimadas votantas e stimos votants

Sa basond allas determinaziuns cantunales arisguard la situaziun da Covid-19, pò ena radunanza communal neir exequeida an observanza digl concept da protecziun. Ella n'è betg sottamessa ad ena restricziun digl domber da persungas. La suprastanza communal è decidia da manar tras ena radunanza communal, siva tg'igl favrer 2021 è gia li ena votaziun all'urna, la quala sa basava all'ordinaziun d'autorisaziun AGS 2020-048.

Suandontamaintg az infurmainsa davart dallas tractandas, tgi vignan discussiunadas e deliberadas a caschung dalla radunanza communal digls 7 da matg 2021.

Protocol dalla radunanza communal digls 30 d'otgover 2020

Digl protocol dalla radunanza communal digls 30 d'otgover 2020, ins è savia piglier invista u tg'el è savia neir retratg a parteir digls 5 da november 2020 durant 30 deis an canzleia communal. Anfignen igls 4 da december 2020 è betg antradas protestas e cuncheigl è igl protocol nia approvo e sottascuret digl mastral e digl protocolist.

Protocol dalla votaziun all'urna digls 7 da favrer 2021

Igl protocol dalla votaziun all'urna digls 7 da favrer 2021 è nia publicgia publicamaintg igl madem de sen la pagina d'internet digl cumegn Albula/Alvra.

Alvagni vischnanca: PME Project collectiv mantignamaint equipaziun digl gôt Aclas d'Alvagni

- credit brut da CHF 1'125'000.00 (incl. TPV)

L'equipaziun da gôt, Aclas d'Alvagni, cumpeggia l'antiera veia da gôt d'Alvagni vischnanca (rezgia) anfignen las Aclas Davains. Igl territori accessibel cumpeggia ena surfatscha da gôt da total radond 750 ha, da chellas 410 ha gôt da schurmetg. La veia serva ultra dall'equipaziun da surfatschas forestalas ed agricolas scu veia d'access per igls abitadis dallas Aclas d'Alvagni.

Igl onn, cura tgi la veia è neida biageida, n'è betg ancunaschaint. Ins pò partair da chegl, tgi la veia seia neida sanada durant la migliuraziun digls onns 1970. Iglis stierts dalla veia aint igl sectour giudem, èn nias sanos igl onn 2009 (plattas da beton). Per drenar la veia èn avantmang traversogns da divers tips. Parzialmaintg èn er avantmang lengias da drenascha. La grossezza dalla rasada da fundamaint variescha fitg, da pacs centimeters anfignen ca. 30 centimeters. Ena stresa d'isada è betg u strousch avantmang. Chegl effectuescha onn ad onn gronds costs da mantignamaint.

Cun igl project preschaint PME (Project collectiv mantignamaint equipaziun) duess neir migliurada la carablada dalla veia davent dad Alvagni vischnanca anfignen las Aclas Davains. Chegl succeda cun ena cumplettaziun dalla stresa da basa (noua tgi fò basigns), ena renovaziun cumpleta dalla stresa d'isada inclus ena drenascha per las avas da surfatscha ed en rinforzamaint digls stierts da volver tgi n'èn betg anc francos. Ultra da chegl duessan neir schlargeas passagis pi strètgs.

Tenor igl preventiv montan igls costs da reparaziun dall'equipaziun digl gôt Aclas d'Alvagni radond CHF 1'125'000.00 (incl. TPV). Confederaziun e cantun contribueschan en import da 77 % digls costs imputabels. Pigl cumegn Albula/Alvra restigl costs an import da CHF 258'750.00. Igl project duess neir realiso la stad/aton 2021/22.

La suprastanza communal Albula/Alvra propona alla radunanza communal d'approvar en credit brut da CHF 1'125'000.00 per la reparaziun dall'equipaziun da gôt Aclas d'Alvagni.

Brienz/Brinzauls: Translocaziun – planisaziun digl preproject - Credit brut da CHF 510'000.00 (incl. TPV)

Brienz/Brinzauls è pertutgia gio dadei annò da sbuvas e digl muvimaint da talas. Iglis davos 100 onns è Brienz/Brinzauls sa muanto mintgamai angal per pacs centimeters ad onn. Iglis davos onns è la sbuvada s'accelerada fitg ferm. Actualmaintg schean igls muvimaints dalla sbuvada dalla vischnanca tar passa en meter ad onn. Sen la sponda erta sur Brienz/Brinzauls, «sbuvada dalla muntogna», sa statgan adegna puspe boas tgi pericliteschan la veia da colliaziun cantunala tranter Brienz/Brinzauls e Lantsch/Lenz. Sen fundamaint dalla ferma acceleraziun dalla sbuvada da muntogna, ègl betg exclus tgi detta or dalla sbuvada dalla muntogna ena bova da crappa, tgi savess rivar anfignen giu l'Alvra.

Agl senn da prevenziun sa prepara igl cumegn Albula/Alvra er pigl scenario, tgi la vischnanca da Brienz/Brinzauls seia betg ple abitabla perveia dalla situaziun da prieveil antras la sbuvada dalla vischnanca e/u d'ena bova da crappa. An convignientscha cugl cantun, ò igl cumegn Albula/Alvra laschea far en studi da planisaziun pigl scenario «Translocaziun». La planisaziun ed ena realisaziun eventuala dalla translocaziun da Brienz/Brinzauls è dependenta digl effect dalla galareia da sondadi, eventualmaintg per pi tard d'ena galareia da drenascha. Las lavours da planisaziun per la translocaziun vignan exequeidas schi gliunsch, tgi la translocaziun saptga neir pigleida a mangs immediat per cass da basigns.

Fegnameira digl project:

Igls lis da translocaziun ston esser disponibels immediat agl seracass, chegl vot deir, schi dat en donn total. Tot las premissas da planisaziun on dad esser stgaffeidas preventivamaintg avant igl cass eventual. Ultra digl seracass è pussebla er ena translocaziun preventiva (sainza donn total). La transposiziun da planisaziun succeda independentamaintg schi sa tracta d'ena translocaziun preventiva cun u sainza donn total. Igl project per la translocaziun preventiva vign preparada parallelmaintg cun igls projects technics cun las maseiras per la retardaziun dalla bova. Tenor las cunaschientschas odiernas, ò igl project da translocaziun la madema prioritad scu las otras maseiras per redutgier la situaziun da prievele per la populaziun da Brienz/Brinzauls.

Igl project translocaziun cuntigna igls suandonts tschintg projects parzials:

- project da cultivaziun ed equipaziun
- finanziaziun
- cunvignientschas
- planisaziun d'adiever / planisaziun directiva
- reglamaint da translocaziun

Igls costs totals per la realisaziun digl project «Translocaziun – planisaziun digl preproject» montan radond CHF 510'000.00 (incl. TPV). Confederaziun e cantun on mess an vista da sa participar mintgamai cun 45 %. La tariffa dalla contribuziun vign pero fixada pir cun l'aprovaziun digl project.

La suprastanza communal Albula/Alvra propona alla radunanza communal d'approvar en credit brut da CHF 510'000.00 per la realisaziun digl project «Translocaziun – planisaziun digl preproject» Brienz/Brinzauls.

Surava: Protecziun cunter crudada da crappa a Crappa da Lauas

- Credit brut da 1'970'000.00

La part orientala dalla vischnanca da Surava vign smanatscheda d'ena crudada da crappa giu dalla sponda cunfinanta vers sid. Durant igl passo èn sa destatgeas ples gedas crappa e blocs or dalla pare da crap. Singula crappa u blocs èn crudos anfignen giu tar la lengia dalla Veiadafier retica (VR) resp. anfignen tar la veia cantunala e contanschia uscheia las tgesas ainten la part sessom dalla vischnanca da Surava. Siva digl cass digl settember 2013, ò igl uffezi da gôt e prieveles dalla nateira ordino l'elaboraziun d'ena carta da prieveles per process da crudadas pigl antier territori sot la pare da crap Crappa da Lauas. La carta da prieveles nova mossa, tgi sectors parzials dalla Veiadafier retica, dalla veia cantunala e da ples bietgs èn an grond prievele e schean aint igl sector da prievele cotschen.

Cun igl project avantmang «Protecziun cunter crudada da crappa a Crappa da Lauas», duessan gliout e valetas materialas neir schurmagedas da cass da ferma intensitad aint igl territori digl project. Igl perimeter da schurmetg cumpeglia tot igls sectors periclitos, noua

tgi sa cattan edifezis e/u meds da traffic. Per la planisaziun dallas maseiras per adampleir la fegnameira da protecziun, vign igl perimeter dividia an treis sectours:

Sectour ost: sectour digl perimeter lavuratori digl uffezi da construcziun bassa GR
anfignen igl passadi dalla veiadafier

Sectour damez: passadi dalla veiadafier anfignen passadi Veiadafier retica

Sectour vest: traversa dalla Veiadafier retica anfignen alla fegn digl project vest

La protecziun giavischeida cunter crudada da crappa e blocs per la periclitaziun preschainta, so neir contanscheida cun rampars e reits da protecziun cunter crudada da crappa. Aint igl sectour ost e damez èn previas sen 280 m rampars da tera munias cun giatters da geo. Igl rampar vign taglea dalla veia da gôt existenta e realiso correspondentamaintg scu rampar 1 e 2. Igl material da ramplagna exista per gronda part digl material gudagnea segl li antras tgavar or igl taratsch davos igl rampar. Chel stò neir tracto parzialmaintg. Igls rampars vignan samnos aint. Aint igl sectour vest vignan erigias radond 110 m reits da schurmetg dalla vart dalla muntogna dalla veia da gôt existenta. Duvros vignan reits da protecziun da 5 m otezza, reits da schurmetg examinos (classa d'energeia 3000 kJ). La reit vign exequeida an dus parts, per pussibilitar en passadi alla selvaschigna.

Tenor l'offerta montan igls costs digl project radond CHF 1'970'000.00 (incl. TPV). Confederaziun e cantun prestan ena contribuziun da CHF 75 %. La part digls costs restants da 25 % vign purtada digl cumegn Albula/Alvra (40 %), dalla Veiadafier retica SA (30 %) e digl uffezi da construcziun bassa digl cantun Grischun (30 %).

La suprastanza communal Albula/Alvra propona alla radunanza communal d'approvar en credit brut da CHF 1'970'000.00 per la realisaziun dalla protecziun cunter crudada da crappa a Crappa da Lauas a Surava.

Rapports da rendachints / rendachints finals

a) Alvagni vischnanca: Sanaziun dalla Voia Viglia digl Bogn

La radunanza communal è concedia igls 16 da settember 2016 en credit brut da CHF 668'000.00 (incl. TPV) per la sanaziun dalla Voia Viglia digl Bogn ad Alvagni vischnanca. Igl project è cumpiglia la cumplettaziun digl antier corp da veias, cun adattar igl madem mument igl profil dallas veias scu er digls indrezs da provedimaint e dismessa agls basigns odierns. Aint igl rom dalla sanaziun, è la truasch da vischnanca savia neir lascheda segl li existent.

Igls costs per la sanaziun dalla Voia Viglia digl Bogn montan CHF 621'150.60. Igl credit lubia è nia sotpasso per CHF 46'849.40 (7.01 %). Siva la deducziun dallas contribuziuns dalla sieranza da bietgs digl Grischun (GVG) scu er da terzas persungas (attatgs da tgesa privats) restigl costs per igl cumegn an import da CHF 598'873.80.

b) Alvagni vischnanca: Sanaziun dalla Voia Pro la Fiera

A caschung dalla radunanza communal digls 19 da fanadour 2019, on votantas e votants approvo en credit brut da CHF 390'000.00 (incl. TPV) per la sanaziun dalla Voia Pro la Fiera ad Alvagni vischnanca. Las lavours da sanaziun on savia neir terminadas a taimp scu er fatg giu chint.

Igls costs total montan CHF 326'241.20. Anvers igl credit delibero, ò l'ovra da construcziun savia neir erigeida per 16.35 % u CHF 63'758.80 pi favorevla. Dad ena vart on betg stuia neir fatgas lavours relevantas da costs e nunpreveidas, da l'otra vart èn las offertas per las lavours d'impessari stadas pi bassas tgi spitgeidas.

c) Alvagni vischnanca: Concept da pastgiras e bavradoirs

Per la realisaziun digl concept da pastgiras e bavradoirs ad Alvagni è nia approvo a caschung dalla radunanza communal digls 25 d'avregl 2018 en credit brut da CHF 575'000.00 (incl. TPV). Per l'amplificaziun digl project consistent dalla sanaziun dallas tschaffadas e digls tumbigns da funtanga (Aclas Dafora ed Aclas Davains), ò la radunanza communal digls 23 d'otgover 2019 delibero en credit supplementar da CHF 300'000.00 (incl. TPV).

Cun igl concept da pastgiras e bavradoirs ad Alvagni èn neidas exequeidas las suandontas lavours:

- Amplificaziun digls indrezs da bavrar Foppas Davains, Plaun sulla Sesa, Funtauna Carper, Aclas Davains, Rosnas digl Giais, Bleis da l'acla ed Aclas Dafora sen las pastgiras communalas segl territori d'Alvagni Foppas, Plaun sulla Sesa, Aclas Davains ed Aclas Dafora.
- Renovaziun digls stands da munscher Aclas, Valiabgias, Curmeagl ed Alp da la Creusch.
- Renovaziun digl provedimaint d'ava Aclas Davains ed Aclas Dafora.

Igls costs totals per la realisaziun digl concept cumplexiv monta CHF 770'140.95. Igl credit delibero da CHF 875'000.00 è nia sotpasso uscheia per 11.98 % u CHF 104'895.05. Igls costs pi bass sa laschan motivar tranter oter, tg'ins ò betg duvro las reservas necessarias per tgossas impreveidas. Siva dalla deducziun dallas contribuziuns da confederaziun e cantun restigl per igl cumegn Albula/Alvra costs an import da CHF 333'249.95.

d) Alvaschagn: Sanaziun dalla veia da gôt Sulom-Lueras

A caschung dalla radunanza communal digls 21 d'avregl 2017, on igls votants approvo en credit brut da CHF 2'100'000.00 (incl. TPV) per la sanaziun dalla veia da gôt Sulom-Lueras. Graztga agl angaschamaint da tot igls pertutgias ve dall'ovra, on las lavours savia neir terminadas a taimp ed aint igl rom digl preventiv.

Cun igl access cumplet da nov èn adampleidas per igls proxims decennis las premissas per ena tgira persistenta digl gôt da schurmetg sur Alvaschagn.

Tenor igl chint final montan igls costs totals CHF 2'066'654.65 (incl. TPV). Igl credit concedia è nia sotpasso uscheia per CHF 33'345.35 (1.58 %). Siva dalla deducziun dalla contribuziun da fusiun «Costs dallas ovras publicas» (CHF 315'000.00), dallas contribuziuns da cantun (CHF 918'034.60), dalla contribuziun dalla sieranza da bietgs digl Grischun (CHF 19'518.00) per attatgs d'ava privats (CHF 16'713.00) scu er dallas contribuziuns considerablas digl Pardinadi svizzer per vischnancas da muntogna (CHF 434'550.00) restigl agl cumegn costs restants an import da CHF 362'839.05.

e) Brienz/Brinzauls: Sarvetsch da preavertimaint 2016 – 2019 «Bova da Brinzauls»

L'amplificaziun e la cuntinuaziun digl sistem da preavertimaint a Brienz/Brinzauls è nia approvo agl rom digl project collectiv IMIS/sarvetsch da preavertimaint 2016 – 2019 a caschung dalla radunanza communal digls 16 da december 2015 scu cuntinuaziun digl project inziia igl 2011. Igls votants on delibero an chest connex en credit brut da CHF 250'000.00 (incl. TPV).

Igl chint final sera cun expensas da CHF 252'912.15 (incl. TPV). Igl surpassamaint da costs monta damai CHF 2'912.15. Siva dalla deducziun dalla contribuziun digl cantun, scu er digl uffezi da construcziun bassa digl cantun Grischun montan igls costs restants per igl cumegn Albula/Alvra CHF 30'525.50.

f) Stierva: Sanaziun dalla Veia Purgiera

Per la sanaziun dalla Veia Purgiera a Stierva on votantas e votants delibero a caschung dalla radunanza communal digls 19 da fanadour 2019 en credit brut da CHF 300'000.00 (incl. TPV). La Veia Purgiera antscheva tar la piazza da volver dalla posta all'antschatta dalla vischnanca e magna aval an direcziun da sidost agl our dalla vischnanca anfignen alla cruschada cun la Veia Touf / Veia Dinvei. Igl amprem tschancung da radond 70 m anfignen igl spartaveias da Sundelas è nia renovo igl 2014. Igl rest, radond 150 m, è nia renovo cun igl project preschaint.

Igls costs totals montan tenor igl rendachint final CHF 257'313.25. Igl credit approvo è nia sotpasso per 14.22 % u CHF 42'686.75. Igls costs pi bass anvers igl credit lubia sa motiveschan an amprema lengia cun la posiziun da costs imprevias tgi èn betg stos basignevels.

g) Albula/Alvra: Concept per l'economisaziun digl rusment «Molok»

A caschung dalla radunanza communal digls 25 d'avregl 2018 on votantas e votants approvo en credit da CHF 335'000.00 (incl. TPV) per l'execuziun d'en concept per l'economisaziun da rusment ainten las fracziuns dad Alvagni, Alvaschagn, Brienz/Brinzauls, Mon, Surava e Casti.

Igl credit approvo per la midada digl concept per l'economisaziun da rusment è nia sotpasso per CHF 4'620.00 (costs totals CHF 330'380.00). Aint igl preventiv 2019 è sto previa en

import da CHF 168'000.00 per construeir access e plazs davant edifezis. Igls costs per access e plazs davant edifezis èn nias chintos giu cun CHF 102'080.85. Igl preventiv è nia sotpasso uscheia per CHF 65'919.15.

h) Albula/Alvra: Renovaziun parziala digl indrez da cumond provedimaint d'ava

Per fusiunar igls singuls provedimaints d'ava segl scalem digl indrez da cumond e survigliaziun digl sistem digl provedimaint d'ava, on igls votants approvo a caschung dalla radunanza communal digls 12 da december 2019 en credit brut da CHF 290'000.00 (incl. TPV). Aint igl avigneir pon updates da software e siertad scu er renovaziuns da hardware neir exequias angal ple ve dad en sistem. Segl sistem central da process èn visualisos e surviglios danov igls process, systems, armaturas, apparats da misirar etc. da tot las fracziuns.

Igls costs totals montan tenor igl rendachint final CHF 289'915.00. Igl credit lubia è nia sotpasso per CHF 85.00.

Casti, igls 15 d'avregl 2021

La suprastanza communal Albula/Alvra